

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat din Fondul Social European - Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020

Axa Prioritară 6: Educație și competențe / Operațiune compozită OS 6.5, 6.6. Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive
Titlu proiect: „Profesionalizarea carierei didactice - PROF”

Cod proiect: POCU/904/6/25/146587

Beneficiar: Ministerul Educației

Partener 2 - Universitatea Transilvania din Brașov

Perioada de implementare – 1 aprilie 2021 – 31 decembrie 2023

Responsabil local partener,
Conf. Univ. Dr. Mihaela VOINEA

DIGITALIZARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Digitalizarea poate fi definită ca fiind procesul de conversie a diferitelor informații în limbaj digital. Informațiile convertite pot fi sub formă de audio, video, text sau orice altă formă (Seethal, Menaka, 2019). Prin planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027), Uniunea europeană intenționează să susțină eforturile țărilor membre de a se adapta la cerințele noi ere digitale. Planul propus pentru a atinge țelul de “educație digitală europeană de înaltă calitate, incluzivă și accesibilă” conține două direcții esențiale: dezvoltarea unui “ecosistem de educație digitală de înaltă performanță” (infrastructură, echipamente, rețea, conținuturi, etc.) și a “aptitudinilor și competențelor digitale relevante pentru transformarea digitală”, încă de la vârste fragede (<https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/action-plan>).

Încercările de a investiga nivelul de dezvoltare și implementare a procesului de digitalizare în educația timpurie nu sunt extrem de numeroase. Multe dintre acestea fac referire la utilizarea competențelor digitale ale profesorilor în procesul didactic (Bourbour, 2020), la produse curriculare, analizând portofoliilor analogice și digitale ((Flewitt, Cowan, 2019). Altele evidențiază mai degrabă nevoile de formare și cele de dotare a infrastructurii existente (Szyszka, Tomczyk, & Kochanowicz, 2022). Există și studii care se focalizează mai degrabă pe investigarea percepției copiilor asupra acestui demers de digitalizare. Preocuparea de a

UNIUNEA EUROPEANĂ

evidenția experiențele copiilor a devenit din ce în ce mai importantă în ultimii ani, având ca fundament conceptul de "copil competent", ale cărui perspective, percepții și idei sunt valoroase și importante (Knauf, Lepold, 2021).

În ultimii ani, în educația timpurie, s-a observat o trecere semnificativă de la practicile de observare și documentare pe suport de hârtie la sisteme de documentare digitală, cum ar fi "portofolii electronice" și "jurnale de învățare online". Acest gen de produse curriculare sunt extrem de atractive pentru toți actorii educaționali, mai ales pentru că, în acest mod, produsele și rezultatele activității de predare – învățare – evaluare devin mai accesibile atât copiilor cât și părinților/apartinătorilor acestora. Deși mulți specialiști sunt refractari la această transpunere a produselor activității didactice din formatul analogic în cel digital, trebuie recunoscut potențialul documentației digitale (Cowan, Flewitt, 2021). Însă, există și voci în literatura de specialitate recentă care semnalizează faptul că aceste documente sunt mai degrabă destinate părinților/apartinătorilor și mai puțin copiilor. Se evidențiază existența riscului de a înlătura "vocea copilului" și de a exclude intervenția creativă a copilului în procesul de evaluare.

Predarea cu ajutorul tehnologiilor și instrumentelor digitale este de multă vreme valorizată și considerată un semn al obținerii unui nivel ridicat de calitate în demersul educațional (Moss, Jewitt 2010). Curriculum educației timpurie acordă o importanță deosebită rolului cadrelor didactice în ceea ce privește oferirea de oportunități pentru dezvoltarea competențelor digitale ale copiilor. Există așteptări ca profesorii să elaboreze și să desfășoare activități educaționale cu conținut digital pentru a stimula și a provoca dezvoltarea și învățarea copiilor în cadrul unor procese orientate spre obiective.

Înainte de pandemie, o direcție puternic conturată de cercetare se concentra pe studierea efectelor utilizării tehnologiei digitale asupra învățării copiilor și mai puțin pe competențele digitale ale profesorilor (Bourbour, 2020). Analizând retrospectiv, contextul pandemic a reprezentat doar un catalizator. Trebuie să recunoaștem că prezența tehnologiei digitale în toate aspectele vieții noastre a modificat comportamentele zilnice, modul în care definim comunicarea, divertismentul și învățarea. Nu doar simpla lor utilizare exprimă un progres sau o modalitate prin care putem dezvolta competențele digitale ale copiilor, ci, mai ales, intervenția competentă și asumată a profesorului, creator de situații de învățare, antrenând copiii în activități cu suport digital, reprezintă o cheie spre atingerea acestui deziderat.

Întrebarea cheie este cum - și nu dacă - utilizarea tehnologiilor digitale poate contribui în educația timpurie. Cu toate acestea, predarea cu ajutorul tehnologiilor digitale în învățământul preșcolar este foarte diferită de modul în care este utilizată în învățământul primar, gimnazial sau liceal.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Mult timp, observațiile jocului în educația timpurie au fost documentate în formate pe suport de hârtie (de exemplu, albume, note scrise, fotografii tipărite) ca parte a practicilor de evaluare. Odată cu orientarea puternică spre digitalizare, descoperim un fenomen interesant privind utilizarea de software comercial pentru a înregistra progresul în învățare în formate digitale, în care se pot combina imagini video, audio, fotografiile și scris. Aceste mijloace multimedia de "documentare digitală" oferă noi posibilități de validare și valorizare a multiplelor progrese în învățare ale copiilor. Ele permit prezentarea și analizarea lor cu părinții și copiii, într-o formă mai accesibilă și mai atractivă.

Cu toate acestea, mulți specialiști se declară mai degrabă îngrijorați de faptul că factorii comerciali sunt cei care determină modalitatea de realizare a evaluării și mai puțin teorii ale învățării centrate pe copil. Motivul principal al acestei preocupări este dat de faptul că adesea se folosesc software prefabricate, destinate să se potrivească unui public larg, pentru a genera venit. Există prea puțin loc pentru particularizare și individualizare a procesului didactic (Flewitt, Cowan, 2019). Pe măsură ce tehnologiile tactile, cum ar fi telefoanele și tabletele, devin din ce în ce mai prezente în context educațional, este necesar să se examineze relația dintre creator și material, în special în cadrul producției de conținut creativ digital.

Copiii mici dezvoltă o serie de competențe tehnice și operaționale prin utilizarea și explorarea telefoanelor și a tabletelor, atunci când învață cum să deblocheze dispozitivul, să navigheze prin interfețe, să selecteze meniuri și să utilizeze diferite gesturi tactile, cum ar fi atingerea, tragerea sau glisarea (Sintonen, 2020). Deși, am fi tentați să înlocuim formatul hârtie în activitățile de educație plastică, de exemplu, ar trebui să reflectăm asupra altor aspecte pe care un device digital nu îl poate reproduce. Unele dintre acestea sunt: murdărirea mâinilor, momentele de "distanțare" și "îndepărtare" fizică produse în mișcarea ritmică de la hârtia ca loc de interacțiune oferită de necesitatea de a "reaplica" constant vopseaua pe degete sau pensulă (Crescenzi, Jewitt, Price, 2014).

Digitalizarea este încă un proces în lucru. Un studiu recent arată că profesorii din educația timpurie utilizează instrumente digitale mai mult în activitatea administrativă și mai puțin în cea de predare – învățare (Lindeman, Svensson, Enochsson, 2021). Poate că în mare măsură, o mare parte dintre profesori sunt consumatori de conținut digital și mult mai puțin creatori de conținuturi digitale, adecvate vârstei cu care lucrează. Alte studii recente evidențiază ca motiv pentru a nu utiliza dispozitivele digitale, lipsa de competență digitală a cadrelor didactice preșcolare și a celor care se ocupă de îngrijirea copiilor (Enochsson, Ribaeus, 2021).

UNIUNEA EUROPEANĂ

O soluție care pare să fie agreată în ultima perioadă pentru a estompa limitele utilizării instrumentelor digitale, care permite libertatea educațională și diferențierea învățării, este învățarea mixtă (Grimaldi, Ball, 2021).

Bibliografie

Bourbour, M. (2020). Using digital technology in early education teaching: learning from teachers' teaching practice with interactive whiteboard. *International Journal of Early Years Education*, 1-18.

Cowan, K., & Flewitt, R. (2021). Moving from paper-based to digital documentation in Early Childhood Education: democratic potentials and challenges. *International Journal of Early Years Education*, 1-19.

Crescenzi, L., Jewitt, C., & Price, S. (2014). The role of touch in pre-school children's learning using iPad versus paper interaction. *Australian Journal of Language and Literacy*, 27(2), 86-95.

Enochsson, A. B., & Ribaeus, K. (2021). "Everybody has to get a Chance to Learn": Democratic Aspects of Digitalisation in Preschool. *Early Childhood Education Journal*, 49(6), 1087-1098.

Flewitt, R., & Cowan, K. (2019). Valuing young children's signs of learning: Observation and digital documentation of play in early years classrooms.

Grimaldi, E., & Ball, S. J. (2021). The blended learner: digitalisation and regulated freedom-neoliberalism in the classroom. *Journal of Education Policy*, 36(3), 393-416.

Knauf, H., & Lepold, M. (2021). The children's voice—how do children participate in analog and digital portfolios?. *European Early Childhood Education Research Journal*, 29(5), 669-682.

Lindeman, S., Svensson, M., & Enochsson, A. B. (2021). Digitalisation in early childhood education: a domestication theoretical perspective on teachers' experiences. *Education and Information Technologies*, 26(4), 4879-4903.

Moss, G., & Jewitt, C. (2010). Policy, pedagogy and interactive whiteboards: What lessons can be learnt from early adoption in England?. In *Interactive whiteboards for education: Theory, research and practice* (pp. 20-36). IGI Global.

Seethal, K., & Menaka, B. (2019). Digitalisation Of Education In 21ST Century: A Boon Or Bane. *Higher Education*, 43, 196.

Sintonen, S. (2020). From an experimental paper to a playful screen: How the essence of materiality modulates the process of creation. *British journal of educational technology*, 51(4), 1322-1333.

Szyszka, M., Tomczyk, Ł., & Kochanowicz, A. M. (2022). Digitalisation of Schools from the Perspective of Teachers' Opinions and Experiences: The Frequency of ICT Use in Education, Attitudes towards New Media, and Support from Management. *Sustainability*, 14(14), 8339.

Webografie

European Education Area. Digital Education Action Plan
<https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/action-plan> accesat in
10.09.2022

Elaborat de

Popa Daniela

Florescu Daniela,